

Rød sandsten er dannet af kvartskorn, der er omgivet af hæmatit (et jernmineral), som giver den røde farve. De stammer fra Østersøområdet og er bragt til Danmark af isen fra Baltikum.

Sandsten er ofte lagdelte med runde korn. Hvis de er sribede, er striberne helt gennemgående.

Sten er hårdt sammenpressede sandkorn, der holdes sammen af fx kalcit, ler eller silikat. Det er aflejret sand fra fx havbund eller ørken.

En sandsten er ru som sandpapir, hvis man mærker på en ny brudflade.

De kan stamme fra alle geologiske tider.

Ormerørssandsten har en nopret, plettet overflade med sribede sideflader. Striberne er spor efter gravende dyr. Stenenes farve går fra sandfarvede til brunlige nuancer.

Sten af østersøkalk er gråhvid til grå med rødlige eller rødbrune skjolder. De kan også være ensfarvet. Under lup kan man se de små fossiler, der ofte gemmer sig i stenen. Kan let rides med kniv. Stammer fra bunden af Østersøen omkring Öland, Gotland og Åland. Er ført hertil med de baltiske isstrømme.

Kalk er dannet ved udfældning eller aflejring af opløst kalk eller af kalkskelletter af bittesmå dyr i havet. Kalk er blødt og kan let rides i med en kniv. Mange kalksten er fyldt med borehuller efter boreorm eller boremusling. Dannet i Palæozoikum, Mesozoikum eller Tertiær.

Kinnediabas genkendes på overfladen, der er mørk og nopret som et blomkål. Indeholder korn af det jernholdige mineral olivin, der forvitrer og rustet væk. Kinnediabas er en typisk ledeblok, der er ført med isen fra Väneren (centrale Sverige). Dannet i slutningen af Perm.

Basalt har ofte en mørk overflade. Stenene er sorte med tætte, små krystaller. Bjergarten er ikke så almindelig i Nordens fjelde.

Skånsk basalt er finkornet og sort. Overfladen har typisk mange fordybninger. Det skyldes at det jernholdige mineral olivin, der rustet væk. Bjergarten er dannet i små vulkanrør i Skåne i Jura. Skånsk basalt er derfor en typisk ledeblok og ført med de baltiske og svenske isfronter under sidste istid.

Ålandskvarts-porfyr kendes på en rødlig til brunlig grundmasse med talrige ærtestore og runde strøkorn. Strøkornene af kvarts er grå, blålige eller næsten sorte. Desuden ses op til 2 cm store kalifeldspatkorn og små pletter af mørke mineraler. Det er en ledeblok og stammer fra Åland.

Porfyr minder lidt om en rosinbolle med tæt, ensartet grundmasse og spredte strøkorn. Er en af de almindeligste dagbjergarter på danske strande.

Dagbjergarter er magma, der er størknet på jordoverfladen eller i revner lige under jordoverfladen.

Rød østersøkvarts-porfyr er teglstensrød. Har enkelte strøkkorn af kvarts (gråblå, hvis brudfladen er ny) og mange rødlig kalifeldspatkorn. Typisk ledeblok. Findes i grundfjeldet på bunden af Østersøen syd for Åland. Dannet i slutningen af Prækambrium.

Bredvad-porfyr kendes på den tætte og rødlig grundmasse og kantede huller i overfladen. Har små strøkkorn af røde kalifeldspatkorn (svære at skelne fra grundmassen) og gulgrønne plagioklas-korn (nedbrydes og efterlader kantede huller i overfladen). Overfladen er ofte blegrød hos sten, der er slebet

Rombe-porfyr kendes let på de ofte tydelige rombeformede strøkkorn af lys feldspat i grundmassen. Dens udseende har givet den navnet "spegepølsestenene". Grundmassen kan være fra lys brun over rødbrun til sort. Dannet i Perm og stammer fra et fjeldmassiv på Osloegnen. Er en typisk ledeblok.

Påskallavik-porfyr kendes på tydelige, op til 1 cm store, lyse og firkantede strøkkorn af feldspat, der tit er omgivet af en lys kant. Grundmassen er rosagrå, rødbrun til chokolad brun. Er en typisk ledeblok der stammer fra Kalmar i Sydøstsvrige. Dannet i Prækambrium

Rød/hvid granit - ofte mellem- eller grovkornede. Der er op til 1 cm stor plagioklas- eller kvartskorn sammen med endnu større korn af kalifeldspat i røde og rødbrunlige toner.

Granit kendes på deres puslespilmønster. De består af forskellige mineraler/krystaller, der ligesom vokser ind i hinanden.

De findes i lyse, grå og orange-rødlige nuancer men også i sort/hvide. Man skelner mellem fin-, mellem- og grovkornet granit. Den fine granit er størknet hurtigt, mens den grove er størknet langsomt.

Granit udgør en stor del af det Skandinaviske grundfjeld. Dannet i Prækambrium og i Perm.

Rapakivi er en porfyrisk granit. Her er de markante krystaller af kalifeldspat – de såkaldte øjne - er omgivet af ringe plagioklaskorn. "Øjnene" er størknet ved en tidligere proces end den omgivende grundmasse af granit. Mange stammer fra Åland og det sydvestlige Finland.

Sort/hvide granit findes både som fin-, mellem- og grovkornet. Kigger man godt efter kan man se fine småkorn i rødlige, blålige, brunlige eller grønne farver. Den mørke farve skyldes ofte mineralet amfibol. Bjergarten stammer fra området omkring Stockholm.

Mellemløse former af granit og gnejs findes ofte. Her er processen af omdannelsen afbrudt. Knuste kvartskorn i stenen afslører dette.

Gnejs er meget almindeligt i det norske grundfjeld. Det er dannet ud fra bl.a. granit under bjergfoldninger i Prækambrium, Palæozoikum og Mesozoikum.

Båndet og sribet gnejst er svære at adskille. Det er båndenes bredde, som afgør typen. Stribet gnejst har de smalleste bånd - mindre end 0,5 cm

Øjegnejs har "øjne" – runde/ovale kalifeldspatkorn i rødlige (sjældent hvidlige) farver. De er dannet ud fra porfyrisk granit.

Sort flint består kun af mikroskopiske kvartskrystaller. Det er en typisk ledeblok, da den stammer fra særlige lag på Møen og Skåne. De kommer i mange sjove former. Se hvor mange forskellige, I kan finde.

Flint er mikroskopiske kvarts-krystaller dannet i Kridttid og tidlig Tertiær i kalklag. Isen brød flinten op under sidste istid. De sjove sprøde sten splintres ved slag. Flint minder om glas, når det går i stykker. Der er ligesom ringe eller bånd på brudfladen. De halvmåneformede ar ses på overfladen.

Noget vi slet ikke har tænkt på